

ste jordbrukare och kameralist här kommer till korta, och likväl måste detta afgöras af mången gång i detta hänseende oerfarne personer och läggas till grund för beskattningen af den afsöndrade lägenheten, och detta för all framtid, då upplåtelsen skett för all tid.

Jag tror mig sålunda hafva visat, att stadgandet i 2 mom. är i många fall öfverflödigt, att det alltid föranleder till kostnad och mången gång till orättvis beskattning, samt föreslår derföre vördsamt att det måtte erhålla följande lydelse:

uppstår tvist om afgäldens belopp, söke den missnöjde eller ock Kronans ombudsman i orten rättelse deruti hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som, efter vederbörandes hörande, bestämmer afgälden för det eller de år, hvarom tvist uppkommit, dock icke för längre tid tillbaka än tre år, och ålägger den, som saken tappar, att gälda sin vederdeloman allt det åter, som han nödgad varit derå kosta.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Julius Brun.

N:o 44.

Af Herr Julius Brun: Angående anslag till den i Helsingland inrättade sjukvårdsanstalt för spetälska.

I Sin nådiga Proposition till Riksdagen har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för den i Helsingland inrättade sjukvårdsanstalten för personer behäftade med sjukdomen spetälska, hvilket ifrågasatta anslag till sin storlek samt vilkoret för det-sammias åtnjutande betydligt afviker såväl från den förväntan, Gefleborgs läns lands-ting gjort sig om Statens medverkan till hämmande af den i riket uppkomna spet-

älske-sjukdomen, som landstingets deraf föranledda underdåniga ansökan i ämnet den 23 sistlidne September, likasom ock från de åsigter och den hemställan beträffande Statens bidrag för ifrågavarande sjukvårdsangelägenhet, hvilken Kongl. Sundhets-kollegium den 9 sistlidne November till Kongl. Maj:t afgifvit. Af sådan anledning föranledes jag i min egenskap af representant för länet och derjemte ledamot af Direktionen öfver sjukhemmet för de spetälske att till Riksdagen afgifva följande vördsamma framställning.

I en del af de offentliga skrivelser, som tid efter annan föranledts af spetälske-sjukdomens uppträdande inom Helsingland, har den åsigten, mer eller mindre bestämd, låtit sig märka, att vården om de spetälske borde, i likhet med hvad som brukas och stadgas för sjukvård i allmänhet, ombändertagas och bekostas af det län, hvarinom sjukdomen uppträdt, eller också af det lasarets-distrikt eller den kommun, hvarinom sjukdomen har sitt tillhåll. Samma åsigt, ehuru modifierad, finner man i den Kongl. Propositionen angående anslaget till sjukvårdsanstalten för de spetälske, ty äfven der ifrågasättes, att den anspråkslösa summa, 8,000 R:dr, som Gefleborgs läns landsting, eller 7,000 R:dr, som Kongl. Sundhets-kollegium begärt såsom understöd *för en gång* till sjukhemmets för de spetälske fullbordande, skall till hälften bekostas af länets innevånare. Jag vågar dock hemställa, huruvida spetälskan kan anses i allo jemförlig med andra vanliga sjukdomar, och huruvida det kan vara riktigt befogadt eller välbetänkt att fordra, det ett landskap eller möjligen det sjukvårds-distrikt derinom, hvarest ifrågavarande egendomliga sjukdom uppträder, skall i väsendtlig grad bekosta hvad som fordras för att söka isolera, hämma och undanrödja en så exceptionel sjukdom, hvartill mer än vanliga sundhets-åtgärder fordras.

Förr eller sednare skall det sannolikt blifva en oafvislig nödvändighet för Staten att vidtaga kraftigare åtgärder mot den hemska sjukdomsgästen, som nu börjat sin vandring efter Ljusnans floddal. Mätte det blott, då sådant sker, icke blifva för sent! Osannolikt är nemligen icke, att vi här i Sverige kunna få samma sorgliga erfarenhet af spetälskan, som man redan haft och fortfarande har i vårt grannland Norge, hvarest statsverket måste bekosta betydliga summor årligen för de spetälske.

Af den menskliga forskningen ännu ej tillförlitligt känd till sitt frö eller upphof in finner sig spetälskan obemärkt, oftast utan alla förnimbara tecken hos sina offer, ung och gammal; förstör innan kort den kroppsliga fågringen och vanställer efter hand på det förfärligaste sätt de olycklige, hvilka ofta i tiotal af år fortleva i sin sjukdom, hvars sista stadium merändels utgör en kroppslig förruttnelse, medan lifvet ännu varar, så fasaväckande att den knappast kan beskrivas, och sådan att människor i allmänhet icke kunna uthärda blotta åskådandet af en sådan sjuk, eller blott för en stund fördraga den förpestade atmosfer, som bildas kring en sådan spetälsk. Den, som sett dessa olycklige i deras högsta grad af lidande och elände,

kan icke undgå att röras af deras djupa nöd, och han kan icke heller gerna uraktlåta att, i hvad på honom beror, söka förebygga en så förskräcklig sjukdoms spridning. Efter de iakttagelser, jag under 20 års tid varit i tillfälle göra hos spetälske, anser jag att det bör vara en lika vigtig samhällsangelägenhet att söka förebygga denna sjukdoms spridning i riket, som t. ex. att söka förebygga uppkomsten af med fallandesjuka behäftade, döfstumma och idioter, ty bland alla dessa gifves intet kroppsligt lidande större och för människor obehagligare och intet lif mera glädjetomt än de spetälskas. Och till förekommande af denna sjukdoms spridning anser jag, att ett noggrannt aktgifvande på densamma samt vård om de sjuka i olika stadier utgör första vilkoret, och en sådan mening har också redan bekräftats af gjorda iakttagelser.

Som det nu emellertid är mest inom Vestra Helsingland, i några få socknar, som omfatta Ljusne elfs låglända och flacka stränder, hvarest spetälskan företrädesvis uppehåller sig, så anser jag, att den uppoffring, de öfriga delarne af provinsen, Norra och Södra Helsingland, samt provinsen Gestrkland redan välvilligt åtagit sig till de sjukas vårdande och sjukdomens hämmande, är för dessa af sjukdomen föga eller intet besvärade landsdelar allt hvad man skäligen af dem kan begära, och att hvad derutöfver fordras borde bekostas af Staten, i hvars intresse det måste vara att spetälskan ej här i riket, liksom i Norge, sprider sig till andra delar af landet.

Uppå sådana skäl, och för att af de delar af Gefleborgs län, hvilka antingen, blott ringa eller också alls icke äro besvärade af spetälskan, icke må fordras större uppoffring för sjukdomen, än de anse sig kunna och böra åtaga sig, samt under åberopande af exemplet från Norge, hvarest spetälske-sjukvården bekostas af Staten, föranledes jag att vördsamt anhålla:

det Riksdagen behagade, på sätt Kongl. Sundhets-kollegium i sin underdåniga skrifvelse i ämnet den 9 sistlidne November hemställt, bevilja ett anslag, för en gång, till sjukhemmets för spetälske fullbordande af 7,000 R:dr R:mt, samt dessutom till vård och underhåll af de för året 1870 på sjukhemmet beräknade tio sjuke hälften af den därför erforderliga summan 4,750 R:dr med i jernadt tal 2,400 R:dr, eller *tillsammanlagdt ett anslag af 9,400 R:dr*, under förutsättning och vilkor att Gefleborgs läns landsting för år 1870 beviljar i underhållssumman den andra hälften med 2,400 R:dr.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Julius Brun,